LOKAAL MEMORANDUM 2018

VLAAMSE JEUGDRAAD

INLEIDING

Het lokale memorandum van de Vlaamse Jeugdraad wil politici en lokale besturen handvaten aanreiken om te komen tot een lokaal strategisch meerjarenplan 2020-2025 waarin breed jeugdbeleid op een kwaliteitsvolle manier verankerd is. We doen dit door enkele themaclusters naar voor te schuiven met achtergrondinformatie, inspiratie en visie, waaraan telkens een aantal concrete mogelijke beleidsdoelstellingen gekoppeld worden.

Een gemeente die kinderen, jongeren en hun organisaties hoog in het vaandel draagt, is een gemeente die actief aan de slag gaat met de suggesties die wij in dit memorandum geven. En dit vooral doet samen met de kinderen, jongeren en het jeugdwerk van die gemeente. Want de enige expert in kinderen en jongeren, zijn kinderen en jongeren zelf.

HOOFD-STUKKEN

1. BREED JEUGDBELEID IN HET STRATEGISCH MEERJARENPLAN
2. JONGERENPARTICIPATIE EN -INFORMATIE
3. ONDERSTEUNING JEUGDWERK
4. RUIMTE

BREED JEUGDBELEID IN HET STRATEGISCH MEERJARENPLAN

BREED JEUGDBELEID IN NET STRATEGISCH MEERJARENPLAN

We staan voor de opbouw van de tweede reeks strategische meerjarenplannen. Bij de opbouw en de werking in de vorige legislatuur was dit nog nieuw voor iedereen en moesten we nog wat wennen. Maar nu kent een gemeente reeds goed de pijnpunten en de kansen om rekening mee te houden in het schrijven van zo'n strategisch meerjarenplan. Zo getuigen ook de gemeenten die in de testperiode al een strategisch meerjarenplan schreven en waarvoor het in 2012 al de tweede keer was. We gaan er van uit dat alle gemeenten geleerd zullen hebben uit het proces dat gelopen werd tijdens de vorige legislatuur en zich nu al voorbereiden op dit tweede traject.

Betrokkenheid van burgers in de opbouw van dit strategische meerjarenplan is onmisbaar. Kinderen, jongeren en hun verenigingen staan te popelen om mee te denken, mee te dromen, mee te bouwen aan een goed lokaal beleid. Maak hier gebruik van en benut deze kansen. Dit willen we meegeven als rode draad doorheen de volledige beleidsplanning.

Jeugdbeleid wordt nog steeds vaak herleid tot jeugdwerkbeleid, een beleid voor de jeugdwerkorganisaties in de gemeente. Laat ons duidelijk zijn: dit blijft een onmisbaar ankerpunt in een goed lokaal jeugdbeleid. Het jeugdwerk is een niet te onderschatten schakel in de maïzena van onze samenleving, bereikt dagelijks talloze kinderen en jongeren, en heeft daarin nood aan degelijke ondersteuning op maat.

Toch pleiten we in dit memorandum niet alleen voor een straf jeugdwerkbeleid, maar werpen we graag op dat goed jeugdbeleid ook breed jeugdbeleid is: Er is geen domein 'jeugd', jeugdbeleid gaat over domeinen heen. Het is sterk gelinkt met werk, onderwijs en welzijn maar evenzeer met financiën, verkeer en toerisme. Alle kinderen en jongeren zijn een aanzienlijk deel van de bevolking van een gemeente en elke beslissing op elk domein heeft vroeg of laat invloed op hen. Vandaar dat goed lokaal Jeugdbeleid, breed lokaal Jeugdbeleid is.

Volgende tips zetten je alvast in de steigers voor een beleid samen met en op maat van kinderen en jongeren:

- Maak een omgevingsanalyse met alle kinderen, jongeren en hun verenigingen
- Maak "participatie van kinderen, jongeren en hun verenigingen aan het gemeentelijk beleid" een strategische doelstelling
- Bouw een jeugdreflex in: Heb steeds oog voor de effecten en gevolgen van beleidsbeslissingen voor kinderen, jongeren en hun verenigingen
- Bouw een jeugdreflex in: Ga actief op zoek naar kansen voor kinderen, jongeren en hun verenigingen
- Begrijpbare transparantie: zorg voor een vertaling van het gemeentelijk beleid op maat van kinderen en jongeren
- Heb oog voor de diversiteit aan kinderen, jongeren en hun verenigingen in de gemeente
- Behoudt een schepen met als specifieke bevoegdheid Jeugd(beleid) die dit geheel kan bewaken.

MOGELIJKE BELEIDS-DOELSTELLINGEN

- De gemeente dient tegen juni 2020 een portfolio in om kans te maken op het label Kindvriendelijke steden en gemeenten.
- De gemeente zet in op minstens 1 jeugdambtenaar per 10 000 inwoners.
- De gemeente informeert, sensibiliseert en stimuleert AL het personeel om bij opmaak van beleid, acties, evenementen, ontwikkelingen steeds rekening te houden met de impact hiervan op het leven van kinderen en jongeren.
- De gemeente engageert zich om participatie van ALLE kinderen en jongeren binnen ALLE diensten en sectoren binnen de gemeente te stimuleren

JONGEREN-PARTICIPATIE & INFORMATIE

2

VLAAMSE JEUGDRAAD

JONGERENINFORMATIE & -PARTICIPATIE

Ondanks het feit dat niet alle kinderen en jongeren mogen stemmen moet een gemeente hun kinderen en jongeren laten deelnemen aan het beleid. Er is maar één expert in kinderen en jongeren en dat zijn kinderen en jongeren zelf. Gebruik hun expertise om te komen tot een sterk lokaal jeugdbeleid.

Kinderen, jongeren en verenigingen hebben (meer dan ooit) een mening over het beleid in hun gemeente. Maar hoe geraakt die mening bij beleidsmakers? Via de jeugdraad natuurlijk. De jeugdraad blijft als motor van participatie een goed medium om meningen van jongeren te verzamelen. De jeugdraad heeft niet alleen de taak om reglementen te stemmen of advies te geven, ze kan ook zelf projecten in gang zetten.

De jeugdraad moet buiten zijn grenzen durven treden: samen met kinderen, jongeren en verenigingen kunnen er waardevolle initiatieven worden opgezet om alle kinderen en jongeren te betrekken bij het beleid in hun gemeente. We merken steeds meer initiatieven op die participatie mogelijk te maken. Nieuwe vormen als dialoogtafels, deliberatieve acties, burgerbegrotingen etc. Veranderingen die we aanmoedigen, waar we van kunnen leren. Werkvormen die een jeugdraad zich eigen kan maken en die helpen bij advieswerk. We zien de jeugdraad nog steeds als motor van deze initiatieven. Een motor die de boel doet draaien, een motor waarbij alles begint maar niet per definitie eindigt.

Laat een jeugdraad en een jeugddienst experimenteren met vormen van participatie om zo alle kinderen en jongeren te betrekken. Een motor die de nodige enthousiaste jongeren levert en die zo beleidsparticipatie echt mogelijk maakt.

MOGELIJKE BELEIDS-DOELSTELLINGEN

- De gemeente engageert zich om gedurende de legislatuur voor elke aanpassing van regelgeving of beleid dat betrekking heeft op kinderen, jongeren en hun verenigingen een adviesvraag te stellen aan de lokale jeugdraad
- Ondersteuning van de lokale jeugdraad door een jeugdambtenaar gebeurt zowel inhoudelijk als methodisch.
- We investeren in kennisopbouw, sensibilisering en gedragsverandering van het gemeentepersoneel omtrent participatie van kinderen en jongeren tot lokale besluitvorming.
- In samenwerking met de jeugdraad organiseren de jeugdambtenaren jaarlijks minstens x- aantal inspraak- of participatiemomenten met diverse jongeren uit de gemeente.

Een basisvoorwaarde voor participatie is uiteraard informatie daarom is het belangrijk dat jeugdinformatie de nodige aandacht krijgt binnen lokaal beleid. Jeugdinformatie zien we dan ook heel breed. Inzetten op Jeugdinformatie overstijgt het communiceren over de activiteiten die de gemeente voor kinderen en jongeren aanbiedt. Inzetten op jeugdinformatie is ervoor zorgen dat kinderen en jongeren hun weg vinden binnen en vooral hun weg vinden naar informatie op maat rond levensthema's die op dat moment een rol spelen in hun leven. Hen wegwijs maken binnen de sociale kaart van hun gemeente vertrekkende vanuit hun noden en dagdagelijkse realiteiten.

MOGELIJKE BELEIDS-DOELSTELLINGEN

- De gemeente en het gemeentepersoneel bouwen samen aan een sterk lokaal jeugdinfo- en adviesnetwerk.

- De gemeente biedt plaats aan jeugdinformatie op de gemeentelijke website gericht op jongeren. Er wordt hiervoor beroep gedaan op de online informatie die De Ambrassade aanbiedt op het nieuw op te richten informatie- en adviesplatform.

ONDERSTEUNING JEUGDWERK

3

VLAAMSE JEUGDRAAD

ONDERSTEUNING JEUGDWERK

Het oormerken van middelen voor jeugdwerk is gedurende de vorige legislatuur weggevallen. Maar het ondersteunen van het lokale jeugdwerk blijft een vereiste, een basistaak voor goed lokaal jeugdbeleid.

We hebben ook voldoende vertrouwen in de lokale besturen dat dit blijft bestaan. De geschiedenis van het lokaal jeugdbeleid toont hierin ook voldoende goede voorbeelden van lokale subsidiereglementen. We zien deze dan ook als basis om verder op te bouwen. Dit blijft een basistaak voor gemeentebesturen. Jeugdbewegingen hebben constante nood aan lokale ondersteuning, aangepast aan de lokalen noden.

Lokaal ontstaan vaak (experimentele) initiatieven op het kruispunt van jeugdwerk, sport, cultuur, welzijn, onderwijs… Vaak zijn het die initiatieven die een heel divers publiek aan kinderen en jongeren bereiken. Jammer genoeg zijn het ook vaak die initiatieven die tussen de mazen van het subsidienet glippen. Ze zijn niet te vatten in 1 specifiek beleidsdomein. Daarom pleiten we ervoor om subsidie-instrumenten te ontwikkelen die beleidsdomein-overschrijdend zijn en zo kansen geven aan deze experimentele initiatieven. Op die manier blijf je het klassiekere jeugdwerk ten volle ondersteunen en bied je toch kansen aan de initiatieven die een brugfunctie vormen tussen jeugdwerk en alle andere levensdomeinen van kinderen en jongeren.

Jonge vluchtelingen worden vaak vooral omringd door professionals (leerkrachten, welzijnsmensen, opvoeders, …). Een engagement in het jeugdwerk of een sportclub kan een ander soort netwerk bieden aan jonge vluchtelingen. Een netwerk waarbij de vluchteling meer jong kan zijn dan “vluchteling”, waarbij de jongere vrij kan spelen & sporten. We willen dat gemeentes jeugdwerkorganisaties en sportorganisaties ondersteunen om verbinding te zoeken met jonge vluchtelingen. Zo kunnen jonge vluchtelingen een veilige thuishaven vinden, hun sociaal netwerk verbreden, hun talenten ontplooien, ervaren dat ze kansen krijgen, ervaren dat het jeugdwerk een ruimte is waar jongeren met hun kop tegen de muur mogen lopen, waar jongeren nog mogen falen, waar jongeren verantwoordelijkheid krijgen, veel spelen en samen al doende veel ervaren en leren, …. Het project Wereldspelers (www.wereldspelers.be) van het jeugdwerk geeft heel veel voeding aan lokale besturen om hier concreet mee aan de slag te gaan.

MOGELIJKE BELEIDS-DOELSTELLINGEN

- De gemeente ondersteunt het lokale erkende jeugdwerk jaarlijks via een bestaand subsidiereglement waarvoor jaarlijks minstens … euro voorzien is.

- De gemeente maakt beleidsdomeinoverschrijdend extra financiële middelen vrij voor experimenteel jeugdwerk.

- De gemeente investeert in kennisopbouw omtrent experimenteel jeugdwerk bij zijn jeugdambtenaren.

- Tegen 2021 voorziet de gemeente een actieplan om jonge vluchtelingen ter integratie te oriënteren naar lokale vrijetijdsbesteding inclusief het lokale jeugdwerk.
- Tegen 2021 zorgt de gemeente ervoor dat het jeugdwerk een lokaal ter beschikking heeft die hun werking mogelijk maakt.

- De gemeente voorziet voldoende middelen om de bestaande jeugdlokalen te onderhouden met het oog op brandveiligheid, toegankelijkheid, veiligheid en kindvriendelijkheid.

RUIMTE

4

GOED LOKAAL JEUGDBELEID ZET IN OP RUIMTE

Ruimte in de letterlijke zin van het woord. Hoe zorgen we ervoor dat het in onze stad of gemeenten aangenaam vertoeven is voor kinderen en jongeren?

Vaak betekenen lokale beleidsdoelstellingen voor jeugd ook letterlijk een ingreep in de lokale ruimte. Cultuurdiensten willen de bibliotheek aangenamer maken voor jongeren, stadsdiensten leggen een skate- of BMX plein aan. Gemeenten bouwen mee jeugdlokalen en speelpleintjes. Dit alles komt participatief met kinderen en jongeren tot stand.

Doelstellingen die ruimte voor kinderen vergroten en verbeteren, die deelt het jeugdwerk allemaal. Ze zijn ook (mede) gebruikers van deze ruimte en de waakhond wanneer kostbare speelruimte verloren gaat. Steden en gemeenten verdedigen die plaats en versterken kinderen en jongeren in het gebruik ervan. Die ruimte heeft niet enkel het 'veilig spelen' tot doel, maar het blijft wel een invalshoek die zowel jeugdwerkorganisaties als besturen delen.

We maken aangename plekken voor kinderen om veilig te spelen. Afgesloten speelpleintjes, met een vooropgesteld activiteitenaanbod en voldoende monitoren of leiding. Het is echter enkel door dit te doen in de zichtbare publieke ruimte dat je ook een andere doelstelling bereikt. De draagvlak voor de aanwezigheid van jonge burgers in die ruimte vergroten. Het aanwezig zijn van jeugdwerk maakt de toegang tot het publiek leven voor anderen ook gemakkelijker. Een populair credo hierbij is: "Zorg ervoor dat je stad of gemeente op maat gemaakt is van de jongsten en ze is op maat van de oudsten ". Door dit in het achterhoofd te houden, vergroot een bestuur ook het draagvlak voor jongeren in die ruimte. Je maakt ze zichtbaar voor mensen. Je vergroot de tolerantie voor jongeren, enkel door hen aanwezig te laten zijn in de publieke ruimte.

Zo plant je ook de ruimte voor kinderen en jongeren in de hoofden van anderen. En maak je ruimte figuurlijk. De onverdraagzaamheid tegenover kinderen en jongeren in deze samenleving vindt deels een oorzaak in het feit dat we hun aanwezigheid in de publieke ruimte als 'vreemd' aanschouwen. Zo zouden ze zorgen voor een onveiligheidsgevoel, voor overlast en verzinnen we systemen om dit normaal jongerengedrag te bestraffen.

Zo zal in de toekomst de discussie over de speelmogelijkheden voor kinderen en jongeren verschuiven naar de discussie over de uiteenlopende manieren waarop kinderen en jongeren kunnen, mogen en willen aanwezig zijn in de stad of gemeente en hoe jeugdwerk en lokaal jeugdbeleid daarbij het publieke karakter van de ruimte kunnen ondersteunen.

Daarom is goede jeugdruimte niet los te koppelen van alle andere ruimte in de gemeente. Je creëert geen eilanden voor jongeren. Je plaatst jeugdlokalen in de buurt, niet in de uithoek van het dorp of de stad. Anders worden ze als het ware opgesloten als een vis in een bokaal, veilig maar vooral veilig afgezonderd. Niemand ten laste, maar helaas ook niemand ten goede.

Kinderen en jongeren zouden als vogels moeten zijn. Starten in een veilig nest, zodat ze op eigen tempo de verdere wereld kunnen verkennen. Onbeperkt en gedragen door de maatschappij. Er is niemand die opkijkt wanneer een vogel plots voor je wagen verschijnt, maar een spelend kind op straat, dat kan tegenwoordig toch eigenlijk niet…

Sportclubs, jeugdverenigingen, speelpleinen jeugdhuizen, speelstraten, ontmoetingsplekken, buurttuinen etc. kunnen een ruimtenetwerk vormen waarin jongeren zichzelf kunnen ontdekken op hun eigen snelheid.

Laten we dan ook blijven ijveren om ruimte te maken waar plaats is voor kinderen en jongeren, die verder gaat dan de speeleilandjes. Positieve voorbeelden van jongeren in het straatbeeld en de interactie met de buurt zijn belangrijk om te delen, want enkel zo ontstaat er een draagvlak voor ruimte voor jongeren. Enkel zo erkennen we dat ook zij deel zijn van die buurt, en van die samenleving.

MOGELIJKE BELEIDS-DOELSTELLINGEN

- Tegen 2019 heeft de gemeente haar jeugdruimte en speelweefsel in kaart gebracht via jeugdmaps.be.
- Tegen 2021 is onze gemeente een ‘Goe-Gespeeld gemeente’
- Tegen 2021 heeft de gemeente het kampcharter ondertekend en de 10 charterpunten van het kampcharter gerealiseerd.
- Tegen 2020 voorziet de gemeente een actieplan tot het behoudt en de creatie van voldoende speelzones op maat van divers kinderen en jongeren.
- Tegen 2021 heeft de gemeente x aantal onderbenutte en leegstaande ruimtes geactiveerd door middel van gedeeld en tijdelijk gebruik, waardoor nieuwe initiatieven van kinderen, jongeren en jeugdorganisaties kansen en ruimte krijgen om te experimenteren en te groeien.
- Neem zeker een kijkje bij’ Ruimte delen met kinderen en jongeren, Wat kan je doen als lokale overheid? ‘
- Tegen 2021 is het gemeentelijke speelweefsel versterkt (1) met x aantal aangename, groene en veilige verbindingen, en (2) met een meer divers aanbod aan publieke jeugdruimtes.
- De gemeente voorziet tegen 2020 een mobiliteitsplan gericht op kindvriendelijk en jongerenvriendelijk vervoer in de gemeente. (aandacht voor fietszones, openbaar vevoer,…)
- Tegen 2021 is er in de gemeente een tolerant klimaat ten opzichte van kinderen en jongeren in de publieke ruimte (met extra aandacht voor kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties), bijvoorbeeld door in te zetten op outreachend werken (jeugdopbouwwerk, straathoekwerk,..).

lokaal memorandum 2018

Vlaamse Jeugdraad

De Vlaamse Jeugdraad is de officiële adviesraad voor de Vlaamse Regering over alle domeinen die kinderen, jongeren en hun organisaties in Vlaanderen aanbelangen. En dit met één specifiek doel: het beleid in ons land en ver daarbuiten jeugdvriendelijker maken.

www.vlaamsejeugdraad.be | info@vlaamsejeugdraad.be | 02 551 13 50

VLAAMSE JEUGDRAAD